

4. Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Київ : видавництво СПД «Ковальчук», 2005. С. 89.

5. Гавриш Н., Пометун О. Парціальна програма дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. 2019. С. 23.

**Плекан Т.О.**

*аспірантка,*

*Науковий керівник: Чайка В.М.*

*доктор педагогічних наук, професор,*

*Тернопільський національний педагогічний університет  
імені Володимира Гнатюка*

## **ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЇ ВИДІВ ДИТЯЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

У сучасному світі гостро стоїть проблема всебічного розвитку компетентної особистості, яка готова бути самостійною у прийнятті своїх рішень та готовим брати на себе відповідальність. Центром освітнього процесу є дитина: її унікальність та розвиток життєвонеобхідних вмінь і навичок; висуваються якісно нові вимоги до організації навчально-виховного процесу в закладах дошкільної освіти.

Зважаючи на одну з особливостей дітей дошкільного віку – цілісне сприймання навколишнього середовища, важливо, щоб навчання та формування певних вмінь та навичок відбувалось у системі. Інтеграція – це процес, який спрямований на те, щоб зробити навчання та виховання цілісним і систематичним.

Результати аналізу історико-педагогічних досліджень свідчать, що проблему інтеграції в освіті приділялася увага в усі періоди розвитку педагогіки і школи, як вітчизняної, так і зарубіжної. Серед вітчизняних науковців, які досліджували цю тему були: Л. Барилкіна, Л. Вороніна, Н. Гавришин, С. Гончаренко, І. Дьоміна, Н. Захарова, М. Іванук, А. Коломієць, Н. Костюк, С. Клепко, К. Крутій, А. Макаренко, Ю. Мальований, А. Миронов, М. Прокоф'єва, О. Савченко, О. Сніса-

ренко, В. Сухомлинський, С. Тадіян, К. Ушинський та ін. Загалом ця проблематика досліджувалася в дисертаційних працях (Р. Гуревич, О. Левчук, Л. Медведєва, С. Старченко, Ю. Сьомін, Т. Тарасова, О. Тимошенко, М. Чапаєв, О. Янзіна та ін.).

Проблему «інтеграції в освіті» у своїх працях висвітлили такі зарубіжні науковці, як: Б. Ананьєв, Б. Алібутаєва, С. Архангельський, Б. Блум, А. Данилюк, Дж. Дьюї, Б. Єсіпов, Б. Кедров, Г. Кершенштейнер, С. Ковалік, Я.А. Коменський, К. Колесіна, Ю. Колягін, М. Ланг, С. Матісон, Б. Новик, І. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, О. Спіркін, Р. Тайлер, В. Тюттін, М. Фрімен та ін.

У процесі дослідження семантики поняття «інтеграція» у контексті сучасних дискусій, виявлено відсутність єдиних термінологічних підходів до його визначення.

Так, у педагогічному словнику зазначено таке визначення інтеграції – від латинської «*integratio*» – доповнення, відбудова цілого (*integer* – ціле), з'єднання до купи деяких частин чи елементів. У даному випадку поняття «ціле» розглядається як структурно упорядкована система, що виконує визначені функції [2, с. 135].

Так, Н. Костюк, трактує інтеграцію, як процес взаємодії елементів із заданими властивостями, що супроводжується встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв'язків між цими елементами на основі достатньої підстави, в результаті якої формується інтегрований об'єкт (цілісна система) з якісно новими властивостями, в структурі якого зберігаються індивідуальні властивості вихідних елементів [3, с. 8].

Найбільш точно дефініцію інтеграції трактує М. Прокоф'єва: «Інтеграція – це процес взаємодії елементів із заданими властивостями, що супроводжуються встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв'язків між елементами на основі достатньої підстави, в результаті якої формується зінтегрований об'єкт (цілісна система) з якісно новими властивостями, у структурі якого зберігаються індивідуальні властивості вихідних елементів [4, с. 9].

Інтеграція є однією з найперспективніших інновацій, яка здатна вирішити чисельні проблеми сучасної дошкільної освіти. Вже сьогодні є очевидним, що інтеграція, як метод створює оптимальні умови діяльності вихователів та дітей, є діючою моделлю активізації інтелектуальної діяльності та розвиваючих прийомів навчання та виховання. Інтеграція зобов'язує до використання різноманітних форм у навчально-виховній діяльності, що має вплив на ефективність

сприйняття дошкільниками навколишнього світу, формування нових навичок і вмінь, виховання позитивних якостей особистості. Вона стає для всіх її учасників – і вихователів, і дітей, і батьків – школою співпраці та взаємодії, що допомагає разом просуватися до спільної мети.

Кожне вміння дитини важливо формувати у системі, а не епізодично, тому рекомендуємо інтегрувати види дитячої діяльності з метою виховання самостійності дітей дошкільного віку.

Важливою умовою інтеграції видів дитячої діяльності є пошук точок об'єднання. Інтеграція видів дитячої діяльності можлива, як в середині груп подібних видів діяльності (наприклад, види ігрової діяльності), так і між видами, які відрізняються за суттю та напрямком, але об'єднує їх один елемент (наприклад, мета: виховання самостійних умінь).

Важливими умовами інтеграції видів дитячої діяльності у вихованні самостійності є:

1) визначати мету та об'єкт інтеграції в навчально-виховному процесі;

2) чітко виділяти досліджувані питання інтегрованого явища, знайти точки об'єднання при виборі методів та форм;

3) розвивати усі процеси сприймання на кожному з етапів реалізації діяльності («чутливе вухо», «гостре око», «вмілі руки» (О. Савченко));

4) вихователь, у ролі партнера, який діє на рівні з дітьми. Наголошуємо, що педагог повинен завжди прийти на допомогу та допомогти порадою чи прикладом у виконанні дошкільником самостійної діяльності.

При партнерському стилі взаємодії дорослому не потрібно поспішати для досягнення результату, не потрібно все одразу пояснювати і підказувати, можливим є вільний пошук і допускається можливість і навіть необхідність помилки дитиною [5, с. 714];

5) добровільна участь дошкільника у запропонованому виді діяльності;

6) на перших етапах вихователь повинен запропонувати та пояснити алгоритм реалізації діяльності, надалі дошкільник самостійно обирає план дій;

7) в ході виконання завдання дитина повинна відчувати позитивні емоції, процес виконання повинен бути цікавим для неї.

Теоретичний аналіз проблеми дав змогу визначити такі переваги інтеграції видів дитячої діяльності у вихованні дітей дошкільного віку:

- врахування індивідуальних вікових особливостей дошкільника;
- формування навичок і вмінь у системі, відповідно до вікових особливостей дошкільника;
- інтенсивний розвиток когнітивних, діяльнісних, мотиваційних та емоційних процесів, як обов'язкових елементів самостійної діяльності;
- цілісне та ґрунтовне утворення нових навичок шляхом формування їх з кількох позицій;
- різноманітність форм і методів у виховній діяльності;
- формування вмінь у дітей швидко приймати рішення, критично і творчо мислити і синтезувати знання, вміння і навички у нових умовах;
- вдосконалення навичок системного мислення.

Вивчаючи можливості інтеграції в навчально-виховному процесі закладів дошкільної освіти, можна зробити висновок, що за цією методикою – майбутнє. У такий спосіб дошкільник розвивається всесторонньо та систематично; відбувається інтенсивний розвиток когнітивних процесів; формується високий рівень мотивації до виконання дій самостійно; розвиток допитливості, творчих вмінь; сприяє становленню особистості, яка готова приймати рішення самостійно.

### Список використаних джерел:

1. Гавриш Н. В. Інтеграційні процеси в системі дошкільної освіти / Н. Гавриш // Вісник Дніпропетровського університету економіки та права імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». – 2011. – № 1(1). – С. 16–20.
2. Каджаспирова Г. М., Каджаспиров.А. Ю. Педагогический словарь. Москва: Академия, 2001. 368 с.
3. Костюк Н. Т. Интеграция современного научного знания как философская проблема. Киев: Вища школа, 1984. С. 7-52.
4. Прокоф'єва М. Ю. Інтеграція педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Прокоф'єва Марина Юріївна ; Південноукраїнський держ. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. – Одеса, 2008. – 25 с.
5. Тимошенко И.И. Интеграция различных видов детской деятельности при обучении иностранному языку / Тимошенко И., Баранова Н. // Молодой учёный. – 2016. – № 27(131). – С. 714-715.